

Adroddiad i'r: **Pwyllgor yr Iaith Gymraeg**

Dyddiad y Cyfarfod: **18 Rhagfyr, 2017**

Aelod / Swyddog Arweiniol: **Cynghorydd Huw Hilditch Roberts - Aelod Arweiniol
Addysg a Phobl Ifanc
Karen Evans, Pennaeth Addysg a Gwasanaethau Plant**

Awdur yr Adroddiad: **Geraint Davies - Prif Reolwr Cefnogi Addysg**

Teitl: **Cynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg 2017-2020**

---

1. Am beth mae'r adroddiad yn sôn?

1.1 Mae'r adroddiad yn ymwneud â Chynllun Strategol Cymraeg Mewn Addysg 2017-2020 arfaethedig y Cyngor (Atodiad 1)

2. Beth yw'r rheswm dros lunio'r adroddiad hwn?

2.1 Rhoi gwybodaeth i'r aelodau ar y gwaith a wnaed hyd yma wrth i ni aros am gymeradwyaeth ffurfiol gan Lywodraeth Cymru. Bydd angen penderfyniad gan y Cabinet i gymeradwyo Cynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg y Cyngor ar gyfer y cyfnod 2017-2020 yn ffurfiol.

3. Beth yw'r Argymhellion?

3.1 Dylai'r aelodau ystyried a deall cynnwys yr adroddiad ar gyfer y cynllun strategol arfaethedig, yn amodol ar gymeradwyaeth Llywodraeth Cymru.

4. Manylion yr adroddiad

4.1 Mae'n angenrheidiol i bob awdurdod lleol gynhyrchu a chyflwyno eu Cynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg (CSCmA) i Lywodraeth Cymru er mwyn dangos sut y maent yn bwriadu cyflawni'r deilliannau a'r targedau a amlinellwyd gan Lywodraeth Cymru.

4.2 Y saith deilliant yw:

1. Mwy o blant saith oed yn cael eu haddysgu drwy gyfrwng y Gymraeg
2. Mwy o ddysgwyr yn parhau i wella eu sgiliau iaith wrth drosglwyddo o ysgol gynradd i ysgol uwchradd
3. Mwy o fyfyrwyr 14-16 oed yn astudio ar gyfer cymwysterau drwy gyfrwng y Gymraeg
4. Mwy o fyfyrwyr rhwng 14-19 oed yn astudio pynciau drwy gyfrwng y Gymraeg mewn ysgolion, colegau a dysgu seiliedig ar waith.
5. Mwy o fyfyrwyr gyda sgiliau uwch yn y Gymraeg
6. Darpariaeth cyfrwng Cymraeg ar gyfer dysgwyr gydag anghenion dysgu ychwanegol (ADY).

7. Cynllunio'r gweithlu a datblygiad proffesiynol parhaus.

- 4.3 Mae gan Gyngor Sir Ddinbych weledigaeth tymor hir lle rydym yn dyheu y bydd holl blant a phobl ifanc y Sir yn gadael addysg llawn amser gyda'r gallu a'r hyder i ddefnyddio'r Gymraeg a'r Saesneg.
- 4.4 Mae'r cynllun drafft hwn wedi'i dargedu ar wella sgiliau, yn enwedig sgiliau cyfathrebu ar lafar a sgiliau deall. Bydd sgiliau a ddatblygwyd yn y blynyddoedd cynnar yn gwella cynnydd yn y Gymraeg ac yn gosod y sylfaen a fydd yn arwain at normaleiddio'r defnydd o'r Gymraeg ymysg plant a phobl ifanc yn Sir Ddinbych.
- 4.5 Amcanion y cynllun drafft hwn yw:
- Sicrhau a datblygu digon o leoedd cyfrwng Cymraeg mewn ysgolion ledled y Sir
  - Cefnogi'r cynnydd mewn sgiliau cyfathrebu ar lafar a sgiliau deall Cymraeg ym mhob lleoliad blynyddoedd cynnar
  - Codi'r safon a chynyddu faint o Gymraeg a addysgir mewn ysgolion cyfrwng Saesneg
  - Cynyddu cyfran y dysgwyr sy'n astudio'r Gymraeg fel iaith gyntaf
  - Gwella cyraeddiadau yn y Gymraeg ac mewn pynciau a astudir drwy gyfrwng y Gymraeg ym mhob cyfnod allweddol ym mhob ysgol
  - Datblygu gweithlu cynaliadwy er mwyn cynnal darpariaeth y dyfodol
- 4.6 Bydd y Grŵp Strategol Cymraeg mewn Addysg yn cefnogi ac yn monitro datblygiad y cynllun hwn yn erbyn yr amcanion cytunedig. Yn ychwanegol bydd disgwyl i bob ysgol roi adroddiad ar eu cynnydd yn erbyn deilliannau'r cynllun yn Adroddiad Blynyddol eu Corff Llywodraethol i rieni.
- 4.7 Er ein bod yn dal i aros am gymeradwyaeth ffurfiol, mae cynnydd wedi'i wneud yn ystod y cyfnod hwn, yn enwedig ynglŷn â -
- Gwaith ar y gweill wrth ddatblygu partneriaethau. Mae Cylch Meithrin Dinbych Ucha wedi'i sefydlu a'i ariannu mewn partneriaeth â Dechrau'n Deg.
  - Mae pedair ysgol wedi'u nodi ar gyfer gweithredu a gofynnir iddynt rŵan ymateb yn ffurfiol i'r Grŵp Strategol Cymraeg mewn Addysg.
  - Mae cynllun arbrolfod wedi'i gychwyn gydag un ysgol yn y Rhyl i ddatblygu cynnig y cwricwlwm.
  - Bydd fersiwn o'r siarter iaith yn benodol ar gyfer ysgolion cyfrwng Saesneg – 'Campws Cymraeg' yn cael ei gyflwyno dros y misoedd nesaf.
  - Datblygu strategaeth farchnata i wella'r cynnig Cymreig yn yr Awdurdod.
- 4.8 Mae'r cynllun yn amodol ar gymeradwyaeth Cabinet Cyngor Sir Ddinbych a Llywodraeth Cymru yn unol â gofynion Cynlluniau Strategol y Gymraeg mewn Addysg a Rheoliadau Asesu'r Galw am Addysg Cyfrwng Cymraeg (Cymru) 2013.
- 5. Sut mae'r penderfyniad yn cyfrannu at y Blaenoriaethau Corfforaethol?**
- 5.1 Bydd y cynnig yn cefnogi'r blaenoriaeth corfforaethol o "Fan lle bydd pobl iau am fyw a gweithio ynddo, a bod ganddynt y sgiliau i wneud hynny".

5.2 Mae'r Cyngor wedi blaenoriaethu'r Iaith Gymraeg ac wedi croesawu Safonau'r Iaith Gymraeg.

6. Faint fydd yn ei gostio a sut fydd yn effeithio ar wasanaethau eraill?

6.1 Disgwylir y bydd amcanion y cynllun yn cael eu diwallu gan ddefnyddio'r adnoddau presennol. Byddai unrhyw adnoddau eraill a ddaw i sylw fel rhai sy'n angenrheidiol i gefnogi un o amcanion y cynllun yn destun adroddiad ar wahân.

7. Beth yw prif gasgliadau'r Asesiad o'r Effaith ar Les?

7.1 Mae'r cynllun newydd ar gyfer y cyfnod 2017-2020 felly bydd y camau gweithredu'n cael eu rhoi ar waith yn y tymor byr/canolog ond bydd canlyniadau hirdymor i'w heffaith.

7.2 Bydd y cynllun yn cynyddu cyfleoedd i bob plentyn wella lefel eu sgiliau beth bynnag yw eu lleoliad daearyddol neu eu dewis o ysgol. Bydd yn cynyddu nifer y disgyblion sydd â sgiliau siarad Cymraeg uwch. Bydd hefyd yn cynyddu'r cyfleoedd sydd ar gael i ddefnyddio'r Gymraeg mewn sefyllfaoedd anffurfiol o fewn y ddarpariaeth addysgol bresennol ac yn gymdeithasol. Bydd hyn yn cael ei wireddu mewn partneriaeth ag amrywiol randdeiliaid, gan gynnwys y Cyngor, ysgolion, yr Urdd, Mudiad Meithrin a Menter Iaith.

8. Pa ymgynghoriadau a gynhaliwyd gydag Archwilio ac eraill?

8.1 Ymgynghorodd Cyngor Sir Ddinbych ar gynllun strategol 3 blynedd newydd ar gyfer y cyfnod 2017-2020 dros 8 wythnos rhwng 24 Hydref a 19 Rhagfyr 2016.

8.2 Cyhoeddwyd y dogfennau ymgynghori ar wefan y Cyngor yn yr adran 'ymgynghoriad cyfredol' ac anfonwyd dolen at dros 900 o randdeiliaid drwy e-bost. Trefnwyd cyfarfodydd ymgynghori gyda phobl ifanc gan bencampwr llais y dysgwr a chynhaliwyd dwy sesiwn, un yn Ninbych a'r llall yn y Rhyl.

8.3 Heb gynnwys y sylwadau a gafwyd o gyfarfodydd Grŵp Strategol y Gymraeg mewn Addysg a'r digwyddiadau ymgynghori â disgyblion, dim ond pymtheng ymateb ychwanegol a gafwyd yn ystod 8 wythnos y cyfnod ymgynghori.

9. Datganiad y Prif Swyddog Cyllid

9.1 Dylai cost darparu'r Cynllun Strategol fod wedi'i gynnwys o fewn yr adnoddau presennol.

10. Pa risgiau sydd ac a oes unrhyw beth y gallwn ei wneud i'w lleihau?

10.1 Mae risg i enw da'r cyngor a risg rheolaethol os nad ydym yn diwallu gofynion Deddf Safonau a Threfniadaeth Ysgolion (Cymru) o safbwynt yr angen statudol i baratoi ac adolygu Cynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg ar gyfer ein hardal.

11. Pŵer i wneud y Penderfyniad

- 11.1 Bydd yr Awdurdod Lleol yn gweithredu dan Adran 84 Deddf Safonau a Threfniadaeth Ysgolion (Cymru) 2013.
Cynlluniau Strategol Cymraeg mewn Addysg a Rheoliadau Asesu'r Galw am Addysg Cyfrwng Cymraeg 2013 i wneud penderfyniad.